

Spis treści

Choroba otyłościowa – informacje podstawowe

1. Epidemiologia choroby otyłościowej i jej powikłań		
– <i>Dorota Szostak-Węgierek</i>	---	3
2. Środowiskowe czynniki ryzyka rozwoju nadwagi i otyłości		
– <i>Marta Jastrzębska-Mierzyńska, Lucyna Ostrowska</i>	---	11
Mechanizm działania	---	11
Dysbioza jelitowa (zaburzenia składu mikrobioty jelitowej)	---	16
Substancje chemiczne zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego	---	16
Niewystarczająca ilość snu	---	20
Stres	---	21
Rodzaj wykonywanej pracy zawodowej	---	23
Niski poziom aktywności fizycznej	---	25
3. Mikrobiota jelitowa – rola w patogenezie choroby otyłościowej i jej powikłań		
– <i>Patrycja Krynicka, Igor Łoniewski, Wojciech Marlicz</i>	---	29
Bariera jelitowa	---	30
Metaboliczna endotoksemia	---	30
Mikrobiota a insulinooporność	---	31
Mikrobiota a otyłość i zespół metaboliczny	---	31
Mikrobiota i metabolom	---	32
Modulacja mikrobioty jelitowej poprzez interwencje nieinwazyjne	---	34
Dieta	---	34
Dieta a modulacja osi mózgowo-jelitowej	---	35
Prebiotyki, probiotyki i synbiotyki	---	36
Postbiotyki	---	38
Modulacja mikrobioty jelitowej za pomocą transplantacji mikrobioty jelitowej	---	40
4. Psychologiczne przyczyny choroby otyłościowej		
– <i>Agata Szulc, Marta Dębowska</i>	---	43
Uzależnienie od jedzenia	---	43
Jedzenie emocjonalne	---	47
Zaburzenia odżywiania	---	51
Inne psychologiczne predyspozycje otyłości	---	53

5. Powikłania otyłości z uwzględnieniem roli tkanki tłuszczowej w ich występowaniu – <i>Alina Kuryłowicz</i>	---	59
Rodzaje i funkcje tkanki tłuszczowej u człowieka	---	59
Dysfunkcja tkanki tłuszczowej w przebiegu otyłości	---	64
Wpływ lokalizacji tkanki tłuszczowej na ryzyko rozwoju powikłań związanych z otyłością	---	67
Konsekwencje związanej z otyłością dysfunkcji tkanki tłuszczowej	---	67

Niechirurgiczne leczenie choroby otyłościowej

6. Leczenie dietetyczne choroby otyłościowej – <i>Ewa Lange</i>	---	77
Zaplanowanie postępowania dietetycznego	---	79
Założenia dietoterapii	---	83
Diety o bardzo niskiej energetyczności	---	86
Wartość odżywcza diet niskoenergetycznych	---	88
7. Leczenie farmakologiczne choroby otyłościowej – <i>Matylda Kręgielska-Narożna, Monika Szulińska, Paweł Bogdański</i>	---	101
Wskazania do farmakoterapii	---	102
Leki zarejestrowane do leczenia choroby otyłościowej w Unii Europejskiej	---	102
Zastosowanie leczenia farmakologicznego przed operacją bariatryczną i po niej	---	107
Żywnościowe aspekty leczenia farmakologicznego – doświadczenia własne	---	107
8. Endoskopowe leczenie choroby otyłościowej – <i>Michał Janik</i>	---	113
Interwencje dotyczące żołądka	---	114
Interwencje dotyczące dwunastnicy oraz jelita cienkiego	---	119
Powikłania leczenia endoskopowego	---	121
9. Postępowanie dietetyczne po założeniu balonu żołądkowego – <i>Ludmiła Podgórska</i>	---	123
Opieka dietetyczna	---	123
Przygotowanie do założenia balonu	---	124

Chirurgiczne leczenie choroby otyłościowej i jej powikłań

10. Wskazania do operacji bariatrycznych i techniki operacyjne – <i>Krzysztof Paśnik, Iwona Boniecka</i>	---	133
Wymagania dla oddziałów chirurgii bariatrycznej	---	134

Wskazania i przeciwwskazania w kwalifikowaniu chorych do operacji bariatrycznych	---	136
Ocena przedoperacyjna chorego	---	139
Rodzaje operacji bariatrycznych	---	139
Postępowanie pooperacyjne	---	146
Ocena skuteczności leczenia bariatrycznego	---	147
Protokół ERABS w przygotowaniu chorych do operacji z powodu otyłości	---	148
Metaboliczne efekty zabiegów bariatrycznych	---	149
11. Operacje bariatryczne jako metoda leczenia powikłań choroby otyłościowej – Mariusz Wyleżół	---	153
12. Operacje bariatryczne u dzieci i nastolatków do 18. r.ż.		
– Dominika Krakowczyk	---	165
Wskazania do operacji bariatrycznej u dzieci i nastolatków do 18. r.ż.	---	170
Przeciwwskazania do operacji bariatrycznej u dzieci i nastolatków do 18. r.ż.	---	173
13. Powikłania operacji bariatrycznych – Michał Janik	---	179
Powikłania wczesne	---	181
Powikłania późne	---	184
14. Operacje postbariatryczne – chirurgiczna korekcja nadmiaru powłok u pacjentów po operacjach bariatrycznych		
– Piotr E. Janik	---	187
Kwalifikacja do operacji	---	188
Techniki operacyjne	---	188
Powikłania	---	196
15. Przygotowanie chorego na otyłość do operacji bariatrycznej. Rola zespołów terapeutycznych – Wojciech Lisik, Justyna Domienik-Karłowicz	---	199
Ocena ogólnego stanu zdrowia	---	200
Ocena stanu odżywienia	---	202
Obniżenie masy ciała	---	203
Ocena psychologiczna	---	203
Obrazowanie przedoperacyjne	---	204
Inne kwestie przedoperacyjne	---	205
Ocena zaawansowania chorób towarzyszących otyłości	---	205
Ocena anestezjologiczna	---	207
Okres przygotowawczy oraz liczba wizyt w tym czasie	---	208

Postępowanie dietetyczne w okresie okołoperacyjnym

16. Ocena stanu odżywienia pacjenta z chorobą otyłościową – <i>Jakub Krawczyk, Iwona Boniecka, Dorota Szostak-Węgierek</i>	---	213
Wywiad żywieniowy – podstawowa metoda oceny stanu odżywienia	---	214
Badania i wskaźniki antropometryczne	---	216
Metody badania składu ciała	---	224
Niedobory składników pokarmowych	---	227
Zespół ponownego odżywienia	---	229
17. Postępowanie dietetyczne przed operacją bariatryczną – <i>Iwona Boniecka</i>	---	233
18. ERABS, czyli nowoczesny protokół opieki okołoperacyjnej u chorych operowanych z powodu otyłości olbrzymiej – <i>Piotr Malczak, Piotr Major</i>	---	255
Interwencje przedoperacyjne	---	257
Interwencje okołoperacyjne	---	260
Interwencje pooperacyjne	---	263
19. Postępowanie dietetyczne w okresie okołoperacyjnym – <i>Iwona Boniecka</i>	---	269
Dieta po operacji bariatrycznej	---	269
Zapotrzebowanie na energię i makroskładniki pokarmowe	---	281

Postępowanie dietetyczne w okresie pooperacyjnym

20. Postępowanie dietetyczne w okresie pooperacyjnym – <i>Iwona Boniecka</i>	---	291
Etap kształtowania sposobu żywienia	---	293
Etap stabilizacji masy ciała	---	294
21. Niedobory pokarmowe i suplementacja po operacjach bariatrycznych – <i>Marta Stankiewicz, Iwona Boniecka</i>	---	313
Rola witamin, składników mineralnych i białka w organizmie człowieka	---	316
Suplementacja witamin, składników mineralnych i białka po operacjach bariatrycznych	---	347
22. Problemy żywieniowe po operacjach bariatrycznych – <i>Agnieszka Białkowska</i>	---	351
Nudności, wymioty, zgaga	---	352
Refluks żołądkowo-przełykowy	---	352
Uczucie zatkania ujścia żołądka	---	353

Zaparcia	---	353
Wzdęcia, bóle brzucha i biegunka	---	354
Nietolerancje pokarmowe	---	354
Brak apetytu, zmiany w odczuwaniu smaku i zapachu	---	356
Wypadanie włosów	---	356
Bóle mięśniowe i kostno-stawowe	---	356
Zła tolerancja wody i odwodnienie	---	357
Niedobory pokarmowe	---	357
23. Postępowanie dietetyczne u dzieci i młodzieży przed zabiegiem rękawowej resekcji żołądka i po nim – Irena Mańkiewicz-Żurawska, Dominika Krakowczyk	---	361
Postępowanie dietetyczne 6–12 miesięcy przed operacją bariatryczną	---	362
Postępowanie dietetyczne po operacji bariatrycznej – etap 1.	---	370
Postępowanie dietetyczne po operacji bariatrycznej – etap 2.	---	371
Postępowanie dietetyczne po operacji bariatrycznej – etap 3.	---	373
Postępowanie dietetyczne po operacji bariatrycznej – etap 4.	---	374
Postępowanie dietetyczne po operacji bariatrycznej – etap 5.	---	376
Suplementacja	---	377
24. Zaburzenia gospodarki węglowodanowej u pacjentów po operacji bariatrycznej – Marta Potrykus, Sylwia Czaja-Stolc	---	381
Postępowanie dietetyczne	---	388
Leczenie farmakologiczne	---	391

Kompleksowa opieka nad pacjentami leczonymi chirurgicznie z powodu otyłości

25. Postępowanie dietetyczne u pacjentów po operacjach bariatrycznych kwalifikowanych do chirurgicznej korekcji nadmiaru powłok – Iwona Boniecka	---	397
26. Żywnienie dojelitowe i pozajelitowe w leczeniu powikłań po operacjach bariatrycznych – Filip Biernacki, Jakub Krawczyk, Zuzanna Zaczek, Jacek Sobocki	---	411
Powikłania chirurgii bariatrycznej wymagające leczenia żywieniowego	---	414
Leczenie żywieniowe w przypadku powikłań chirurgii bariatrycznej – uwagi praktyczne	---	419
27. Żywnienie kobiety planującej ciążę oraz ciężarnej po operacji bariatrycznej – Aneta Czerwonogrodzka-Senczyna, Iwona Boniecka	---	421
Energia i makroskładniki pokarmowe	---	424
Zasady ogólne dla pacjentek po operacjach bariatrycznych będących w ciąży	---	438

28. Postępowanie dietetyczne w leczeniu zaburzeń glikemicznych i lipidowych po operacjach bariatrycznych	
– Anna Jeznach-Steinhagen	----
Zaburzenia gospodarki węglowodanowej, cukrzyca	----
Zaburzenia lipidowe u pacjentów z cukrzycą po zabiegach bariatrycznych	----
	449
	451
	459
29. Postępowanie dietetyczne u pacjentów bariatrycznych przed transplantacją nerki i po niej	
– Małgorzata Kaczkán	----
Pacjenci z PChN i otyłością przed operacją bariatryczną w okresie leczenia zachowawczego lub dializowani	----
Pacjent z PChN po operacji bariatrycznej oczekujący na przeszczepienie nerki	----
Pacjenci po operacji bariatrycznej i transplantacji nerki	----
	471
	475
	484
	485
30. Postępowanie dietetyczne u pacjentów onkologicznych po operacjach bariatrycznych	
– Maria Brzegowy	----
Choroba otyłościowa a przebieg leczenia przeciwnowotworowego	----
Chirurgiczne leczenie otyłości w wywiadzie a odżywianie w trakcie leczenia onkologicznego	----
Podsumowanie zaleceń dietetycznych dla pacjenta onkologicznego po operacji bariatrycznej	----
	491
	492
	498
	502
31. Zmiany mikrobioty jelitowej i probiotykoterapia po operacjach bariatrycznych	
– Patrycja Krynicka, Igor Łoniewski, Wojciech Marlicz	----
Zespół rozrostu bakteryjnego jelita cienkiego	----
Niedobór mikro- i makroelementów	----
Kontrola glikemii	----
Psychobiotyki	----
Profilaktyka zakażeń w okresie okołoperacyjnym	----
	507
	511
	512
	513
	517
	518
32. Aktywność fizyczna przed operacją bariatryczną i po niej	
– Tomasz Chomiuk, Artur Mamcarz	----
Aktywność fizyczna i jej podział	----
Zasady zlecenia aktywności fizycznej	----
Okołoperacyjna terapia oparta na aktywności fizycznej	----
Ocena zdrowotna i funkcjonalna przed rozpoczęciem aktywności fizycznej	----
Program aktywności fizycznej przed operacją bariatryczną	----
Program aktywności fizycznej po operacji bariatrycznej	----
	523
	524
	527
	530
	531
	533
	535
33. Wsparcie psychologiczne przed operacją bariatryczną i po niej	
– Monika Bąk-Sosnowska, Adriana Modrzejewska	----
Czynniki psychologiczne w rozwoju i utrzymywaniu się otyłości	----
Psychospołeczne konsekwencje nadmiernej masy ciała	----
Oczekiwania i obawy pacjentów dotyczące operacji bariatrycznej	----
	543
	544
	544
	546

Oddziaływania psychologiczne wobec pacjentów przed operacją bariatryczną	---	548
Oddziaływania psychologiczne w opiece nad pacjentami po operacji bariatrycznej	---	553
34. Psychologiczne trudności pacjentów po chirurgicznym leczeniu otyłości. Praktyczne wskazówki terapeutyczne		
– <i>Marzena Sekuła</i>	---	559
Ponowny wzrost masy ciała	---	560
Nadużywanie alkoholu	---	563
Ryzyko samobójstwa	---	564
Wskazówki terapeutyczne	---	565
35. Przyczyny nieskuteczności operacji bariatrycznych		
– <i>Michał Janik, Iwona Boniecka</i>	---	571
Niezadowolająca utrata masy ciała po operacji bariatrycznej	---	573
Nawrót otyłości	---	574
36. Wybrane przypadki kliniczne	---	585
PRZYPADEK 1.		
Pacjent z zespołem metabolicznym – <i>Alina Kuryłowicz</i>	---	585
PRZYPADEK 2.		
Pacjentka z chorobą otyłościową leczona zachowawczo (postępowanie dietetyczne) – <i>Ewa Lange</i>	---	588
PRZYPADEK 3.		
Pacjent, u którego nie wdrożono leczenia chirurgicznego choroby otyłościowej – <i>Mariusz Wyleźoł</i>	---	596
PRZYPADEK 4.		
Pacjentka po chirurgicznym leczeniu otyłości z zespołem poposiłkowym – <i>Marta Potrykus, Sylwia Czaja-Stolc</i>	---	598
PRZYPADEK 5. Leczenie żywieniowe u pacjentki z powikłaniami po operacjach bariatrycznych (zespołem krótkiego jelita) – <i>Filip Biernacki, Jakub Krawczyk, Zuzanna Zaczek, Jacek Sobocki</i>	---	600
PRZYPADEK 6.		
Pacjentka z chorobą nowotworową leczona w przeszłości chirurgicznie z powodu otyłości – <i>Maria Brzegowy</i>	---	602
PRZYPADEK 7.		
Zaburzenie z napadami objadania się u chorych z otyłością obłąkami, kwalifikowanych do operacji bariatrycznych – <i>Marzena Sekuła</i>	---	604
37. Psychodietetyczny model pracy z pacjentem chorym na otyłość przed operacją bariatryczną i po niej – <i>Aleksandra Budny</i>	---	609
Narzędzia psychodietetyczne	---	610
Narzędzia dietetyczne	---	626
Skorowidz	---	659